

[Arbejdsministeren]

farlige. Det vil sige, at hvis det viser sig, at et værnemiddel opfylder en standard, men alligevel udgør en risiko for den, der arbejder med værnemidlet, kan vi fra dansk side gribe ind øjeblikkeligt i overensstemmelse med beskyttelsesklausulen. Vi skal altså ikke have nogen forhåndsgodkendelse, hverken fra Kommissionen eller fra Rådet. Vi kan gribe ind efter egen beslutning. Indgrebet skal efterfølgende underkastes en drøftelse, men det er jo helt i overensstemmelse med normal praksis for beskyttelsesklausulerne.

Så rejste hr. Gade spørgsmålet, om vi fra dansk side vil arbejde for, at det skulle være den bedste tænkelige teknologi. Det synspunkt har jeg megen forståelse for, og jeg minder om, at jeg i november 1986 afgav en redegørelse til Folketinget under overskriften »Arbejds miljø og Vækst«, hvor jeg i virkeligheden gjorde mig til talsmand for de synspunkter, at vi netop i Danmark som hovedprincip, samtidig med at vi vedvarende forbedrede vort niveau, skulle arbejde for, at de andre lande kom op på et tilsvarende niveau. Jeg mener i øvrigt også, at det bliver et af de væsentlige temaer, når vi for alvor skal have kød og blod på diskussionen om den sociale dimension. Så jeg har altså megen anerkendelse for det synspunkt, som hr. Gade gav udtryk for.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg takker for de sidste betragtninger og vil så appellere til ministeren om, at vi gør en indsats for at få hele den tankegang ind også i dette direktiv. Jeg mener ikke, den præger direktivforslaget; jeg er bange for, at det er den modsatte tankegang, der præger det.

Dernæst en betragtning vedrørende beskyttelsesklausulen. Det er helt rigtigt, som det er fremstillet, at vi kan gribe ind. Det, vi er bekymrede for, er Kommissionens altovervejende, dominerende rolle i den beskyttelsesklausul, herunder også det, der er tilkendegivet i direktivteksten, hvori der står, at man skal sørge for, at denne klausul ikke anvendes i alt for mange tilfælde; dette vil kunne ske gennem godt samarbejde osv. osv. Tankegangen er altså, at Kommissionen ikke ønsker, at den skal bruges; i hvert fald vil man gøre alt, hvad man kan, for, at den ikke skal bruges.

Det kan fortolkes på to måder, men det er ganske vigtigt, at man fortolker det på en sådan måde, at det er arbejdsmiljøet, det kommer til gode, og dermed de lande, der påberåber sig klausulen, fordi de faktisk tager arbejdsmiljøet og beskyttelsen af de personer, der skal bruge værnemidlerne, alvorligt. Og det er på ingen måde sikkert, sådan som direktivet er udformet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Forhandling om EF 2:

Finansministerens redegørelse af 23. november 1988 vedrørende forslag til Rådets direktiver om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand, energi og transport samt telekommunikation.

(Redegørelsen anmeldt 23/11 88. Redegørelsen givet 23/11 88. Meddelelse om forhandling 23/11 88).

Forhandling

Ivar Nørgaard (S):

Disse direktivforslag bygger i hovedtræk på de samme principper som dem, vi drøftede, da vi havde de generelle direktivforslag om offentlige bygge- og anlægskontrakter til behandling. Det drejer sig også her om offentlige indkøb.

Men dermed indeholder de også de samme positive muligheder og de samme vanskelige problemer. Danske producentvirksomheder inden for de sektorer er forholdsvis effektive, og den danske offentlige politik på området har hidtil været relativt liberal. Danmark vil derfor kunne opnå fordele ved, at de øvrige landes markeder bliver åbne. I princippet vil vi kunne opnå disse fordele.

Men hvordan sikrer den danske regering, at danske virksomheder reelt kan komme ind på de udenlandske markeder? Kan en dansk togfabrik f. eks. få adgang til de kommende investeringer i de italienske jernbaner? Jeg spørger ministeren.

Kommissionen har citeret nogle vurderinger, som også er fremgået af en række økonomiske analyser offentliggjort af Kommissionen, nogle vurderinger om konsekvenserne ved fuldt ud at

[Ivar Nørgaard]

indføre konkurrence på disse områder. Der kommer man til det resultat, at hvis man virkelig udnyttede ressourcerne efter konkurrence, ville der være en gevaldig overkapacitet på flere områder i Europa. Inden for jernbanemateriellet ville der være 30 pct. overkapacitet. Der ville også være overkapacitet inden for fremstilling af elektriske anlæg og maskiner og inden for telekommunikationsindustrien. Det vil altså sige, at hvis disse ting bliver opfyldt, som direktivet forudsiger det, vil der være stor sandsynlighed for en række konkurser og for, at beskæftigelsen på disse områder vil falde.

Har regeringen tænkt på at iværksætte foranstaltninger, der sikrer dansk industri mod disse konsekvenser, eller hvordan vil man sikre, at det hovedsagelig bliver de andre landes foretagender, der bliver udkonkurreret?

Bagsiden af liberaliseringen er muligheden for social dumping, dvs. produktion under ringere arbejdsoverenskomstforhold end dem, vi har her i Danmark. Vil regeringen sikre, at der direkte i direktivet indsættes en bestemmelse vedrørende overholdelse af overenskomster eller andre arbejdsretlige bestemmelser? Det gav jo nogle problemer, da vi drøftede det generelle direktiv, og her mener jeg stadig væk ikke at regeringen har fundet en tilfredsstillende løsning.

Hvis det nu ikke skulle kunne lade sig gøre eksplicit at indsætte bestemmelsen i direktivet, bør regeringen sørge for, at en sådan bestemmelse indfortolkes i direktivets artikel 19, hvor der tales om objektive og ikkediskriminerende kriterier, som myndighederne kan kræve opfyldt. Vil ministeren sikre, at det også indbefatter nationale overenskomster som minimum?

I direktivets artikel 22 omtales de kriterier, som ordregiverne kan lægge til grund ved tildeling af kontrakter. Der nævnes en række ting: leveringstid, færdiggørelsesperiode, driftsomkostninger osv., og jeg spørger ministeren: Omfatter dette også nationale overenskomster? For der er altså en række muligheder. Hvis man ikke direkte vil indsætte ordene »vedkommande lands overenskomster skal lægges til grund« i en generel bestemmelse, er der 2 artikler, hvor man kunne få sat det ind eller få det indfortolket, hvis der er vilje til det fra regeringens side. Jeg vil bede ministeren om at kommentere det og naturligvis helst bekræfte, at det også er regeringens holdning.

Flemming Hansen (KF):

Forslagene om den fremtidige procedure ved tilbudsgivning indebærer en udvidelse af de allerede vedtagne fællesskabsbestemmelser vedrørende udbud af offentlige anlægsarbejder og offentlige indkøb. For anlægskontrakternes vedkommende gælder, at de skal udbydes i licitation ved bekendtgørelse i EF-Tidende, hvis deres værdi overstiger 5 mio. ECU, ca. 40 mio. kr. For indkøbskontrakter er beløbsgrænsen sat noget lavere: til 200.000 ECU, godt og vel 1,5 mio. kr.

Jeg finder, at der specielt vedrørende indkøb af telekommunikationsudstyr er perspektiver, som er meget spændende, vedrørende samhandelen med tredjelande. Der kan ikke være tvivl om, at producenter af telekommunikationsudstyr, som er hjemmehørende i tredjelande, står på spring for at erobre markedsandele inden for disse sektorer nu, hvor EF-landene er i færd med at åbne markederne af hensyn til deres indbyrdes samhandel.

Det ville for så vidt være i orden, hvis vi kunne regne med, at disse lande også var villige til at åbne deres markeder for telekommunikationsudstyr, som er fremstillet inden for EF-området. Det kan nemlig ikke være i vor interesse ensidigt at give markedsadgang til producenter, som er hjemmehørende i et tredjeland, uanset om de måske har agenter eller datterselskaber inden for Fællesskaberne.

For at sikre EF et gunstigt udgangspunkt i kommende forhandlinger om markedsadgang i tredjelande rummer direktivforslaget en række undtagelsesbestemmelser.

For det første gælder bestemmelserne om telefonselskabernes forpligtelse til accept af tilbud på telekommunikationsudstyr ikke, hvis leverandøren er hjemmehørende i et tredjeland. Det er i dette tilfælde ikke tilstrækkeligt, at leverandørens tilbud opfylder de tekniske kvaliteter og prismæssige krav, som det ordregivende teleselskab har fastsat ved udbudet af indkøbskontrakten.

For det andet er EF-landenes telefonselskaber ikke uden videre forpligtede til at acceptere tilbud afgivet af europæiske datterselskaber eller agenter for tredjelandenes leverandører af telekommunikationsudstyr, hvis mere end halvdelen af udstyret er produceret uden for EF. Her er det altså ikke tilstrækkeligt, at det pågældende datterselskab har etableret sig in-

[Flemming Hansen]

den for EF-området. Det er interessant, at princippet om fællesskabsreferencer også gælder, hvis europæiske datterselskaber for tredjelandes vedkommende og EF-virksomheder fremsætter tilbud, som er ens med hensyn til pris og kvalitet.

Dette forslag er naturligvis ikke udarbejdet for at opbygge en ny EF-rotektionisme på dette meget vigtige område. Formålet er tværtimod at bane vej for en liberalisering af samhandelen med telekommunikationsudstyr mellem EF og tredjelanderne og dermed sikre de europæiske televirksomheders markedsadgang i tredjelande, i samme omfang og på samme vilkår som tredjelandenes virksomheder opnår adgang til EF-området.

Når man tænker på, hvor vigtig telekommunikationssektoren er og vil være i fremtiden, finder Det Konservative Folkeparti direktivforslagene overordentlig fornuftige.

Holger K. Nielsen (SF):

Det har tidligere været fremme, at det er nogle meget komplicerede direktivforslag, vi diskuterer her i dag, og det samme kan jo siges om de to direktivforslag, vi har til behandling nu. Men selv om det er kompliceret og måske en smule teknisk, så er der for mig at se overordentlig megen politik i det.

Jeg skal forsøge at skitsere, hvori det politisk betænkelige for os ligger i disse forslag.

Det ligger i første række i, at direktiverne vil få meget væsentlig betydning for mulighederne for at føre en dansk erhvervs politik. For os at se er det en vigtig del af erhvervs politikken, at det offentlige så at sige kan være lokomotiv for en bestemt erhvervsudvikling, f.eks. gennem udviklingskontrakter. Man har jo et eksempel i forholdet mellem DSB og Scandia-Randers. Det har fået som konsekvens, at Scandia, så vidt jeg er orienteret, er blevet ganske effektiv og formentlig godt vil kunne klare sig i konkurrencen. Den proces, som er en forudsætning herfor, vil for mig at se være umulig, hvis dette direktiv bliver gennemført. Jeg vil godt have en kommentar fra regeringen til, om det meget tætte samarbejde gennem specielle udviklingskontrakter mellem DSB og Scandia vil være umuliggjort ved gennemførelsen af et direktiv som det her.

Et tilsvarende eksempel er, at det offentlige laver udviklingskontrakter inden for energiteknologi og miljøteknologi.

For os at se umuliggøres sådanne specifikke erhvervs politiske tiltag, hvor det offentlige går ind med målrettede tiltag, gennem direktivforslaget.

Også for energipolitikken får det overordentlig stor betydning. Jeg vil ikke tøve med at sige, at det vil få meget vidtgående konsekvenser for den danske oliepolitik. Udvindings- og efterforskningsaktiviteterne i Nordsøen og i den danske undergrund vil blive ganske kraftigt påvirket af dette forslag, for der ligger i det, at også de operatører, som skal efterforske og udvinde, er omfattet af direktivet.

Lad os tage det formelle først. Så vidt jeg kan se – og det vil jeg gerne have en kommentar til – vil direktivet få direkte konsekvenser i forhold til undergrundsloven. Der står i undergrundslovens § 8, at staten eller et af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår skal have ret til at indtræde i den af tilladelsen omfattede virksomhed. Muligheden for, at man giver staten eller et statsligt selskab en særstatus i tilladelser til efterforskning i undergrunden, er jo en meget vigtig del af den danske Nordsøpolitik i øjeblikket. I forbindelse med Energiministeriets redegørelse om tredje udbudsrunde spiller det en overordentlig stor rolle, at Danop og staten får en aktiv rolle i hele udforskningsproblematikken. Bliver dette ikke umuliggjort af dette direktiv? Vil det ikke være ulovligt at give Danop en særstatus, hvis dette direktiv bliver gennemført? Og i bekræftende fald vil jeg godt høre, hvorfor der overhovedet ikke står noget om det i den efter min opfattelse ret tynde redegørelse, vi har fået fra regeringen.

Et andet punkt er § 5 i undergrundsloven, hvorefter man i udvælgelsen af ansøgninger om efterforsknings- og udvindingstilladelser kan tage såkaldte samfundsøkonomiske hensyn, det vil sige, at man kan tage hensyn til, om der i forbindelse med udforskningen bliver givet arbejde til danske virksomheder. Der er danske virksomheder, som har fået ganske god gavn allerede nu af disse ting.

Jeg vil igen spørge: Bliver det ikke umuliggjort gennem dette direktivforslag at stille specifikke krav til ansøgere om efterforskning i undergrunden om at tage samfundsøkonomiske hensyn, således at dansk industri bliver tilgodeset i særlig grad?

Jeg har flere indvendinger, men jeg håber, at jeg kan få ordet senere.

Niels Anker Kofoed (V):

Princippet i forslaget, som her er til diskussion, kan vi selvfølgelig tiltræde. Det har vi diskuteret så tit, at jeg synes, det er fornuftigt, at man nu begynder at tage fat på løsningen af problemerne.

Jeg synes, det mest interessante i forslaget er det, der hedder »Meddelelser fra Kommissionen«. Det giver os en kolossal oplysning om, hvad der egentlig sker i Europa, og en statistik, som i sig selv er interessant læsning.

Det er ikke alle statistiske oplysninger, der fremhæver Danmark som et fantastisk fornuftigt land. Jeg tænker bl.a. på udbud af telekommunikation. Dér figurerer vi jo som et land, der overhovedet ikke har haft nogen offentlig licitation. Vi køber bare hos det firma, der passer til den enkelte situation, mens andre lande i Europa har lavet offentlig licitation ved indkøb af udstyr til telekommunikation. Der er mange penge også i det.

Jeg synes også, det er en interessant oplysning, at der omsættes for ca. 3 mia. ECU telefoner i Europa. Denne fabrikation er noget monopoliseret, og der ville åbenbart være en hel del penge at spare, hvis man havde mere konkurrence i de forhold. Her i Danmark, hvor man begynder at liberalisere indkøb af telefoner, falder telefoner i pris. Og det samme kan vi se på andre områder.

Der står på side 17 i »Meddelelser fra Kommissionen«, at det samlede offentlige indkøb er på 1.700 mia. kr. om året. Det er efter min opfattelse ret mange penge, og hvis man i kraft af offentlig licitation kunne nedsætte dette beløb med bare 15–20 pct., så var det jo en udmærket idé og en fordel for forbrugerne, at vores omkostningsniveau dermed kunne blive sænket.

Offentlig licitation har jo selvfølgelig fordele og ulemper. Det første, man hører i Danmark, er, hvordan vi kan undgå, at virkningerne får følger i Danmark. Undskyld, men jeg synes, at hr. Ivar Nørgaard er typisk dansk: Vi går ind for fri konkurrence ved offentlig licitation, men hvordan kan vi undgå, at det får virkninger i Danmark? Et rigtig dansk synspunkt! Hr. Ivar Nørgaard skal have tak, fordi han ligesom repræsenterer det lidt konservative synspunkt, at vi vil undgå, at vi får nogen ulemper, mens vi gerne vil have alle fordelene. Det ved jeg ikke om vi kan få. Jeg mener principielt, at hvis man går ind for den slags, må det virke begge veje, og at man må tage konsekvenserne.

Vi har diskuteret i Markedsudvalget, om man absolut bør respektere nationale overenskomster. Ja, det er selvfølgelig et synspunkt, men vil det fremme vores konkurrencedygtighed? Det kan selvfølgelig udelukke andre firmaer fra at konkurrere hos os, men det udelukker vel også os fra at konkurrere på andre markeder. Hvis nu et af de gode entreprenørfirmaer i Danmark skulle lave et stort havneanlæg i Portugal, skal det så være tvunget til at anvende de portugisiske overenskomster? Hvis det er tilfældet, bliver der i hvert fald ikke megen beskæftigelse for danske arbejdere i Portugal, men det er måske heller ikke meningen.

Principielt synes jeg, at det er et udmærket direktivforslag. Vi er nok ikke dem, der er værst stillet, for hvis vi ser på Meddelelserne, har man jo virkelig sørget for at hytte sine egne kartofler både i Vesttyskland og i Frankrig. Det i sig selv skulle give mulighed for, at vores industri kunne komme ind på tilbudsmarkeder i de andre lande, og så må vi selvfølgelig tage konsekvensen, hvis det også sker, at de andre kommer ind her en gang imellem.

Behnke (FP):

Dette EF-direktiv handler jo dybest set om at få vand-, energi- og transportområderne omfattet af den tilbuds- og licitationspligt, som gælder på så mange andre områder. Det er Fremskridtspartiets opfattelse, at det gælder om at gøre EF til et så stort fælles marked som overhovedet muligt. Skal det blive en realitet, så skal alle områder efterhånden omfattes af licitationspligten. Det gælder om, at vi kan få den bedste vare til den billigste pris, og så er det i øvrigt ligegyldigt, hvor i EF den er fremstillet.

Når netop områderne vand, energi, transport og telekommunikation først nu bliver omfattet af licitationsregler, hænger det jo nok sammen med, at det traditionelt i alle EF-landene er halv- eller heloffentlige virksomheder, der beskæftiger sig dermed.

Vi mener, at også de offentlige områder er særdeles velegnede til at benytte EF-licitationer. Til forskel fra private virksomheder handler offentlige virksomheder jo ikke for egne midler, men for skatteydernes midler, og skatteydernes interesse er at få offentlige ydelser leveret til så billig en pris som overhovedet muligt, også selv om man skal have varerne sendt fra Portugal eller Grækenland.

[Behnke]

Interessen for det offentlige område blusser jo op med jævne mellemrum – typisk når der skal repareres eller købes en færge, hvor man ikke kan forstå, at ordren går til f.eks. et værft i Vesttyskland. Men det er efter vores mening en misforståelse, at vi skal kæmpe for at beholde den slags ordrer på danske virksomheder, hvis ikke de er i stand til at tilbyde den bedste kvalitet til den laveste pris. Danske virksomheder skal ikke have ordren, bare fordi de er danske virksomheder. Argumentet om, at det gælder om at bevare arbejdspladser, kan vi ikke se er noget godt argument, for hvis det bare gjaldt om at bevare danske arbejdspladser, kunne vi jo sætte folk til at tælle sandskorn. Det, det gælder om, er, at danske arbejdere og danske virksomheder laver det, de er bedst og billigst til, og så er vi faktisk i stand til at sælge det til alle de andre EF-lande.

Jeg har med interesse set på afsnittet om telekommunikationsudstyr, for vi er traditionelt i Danmark langt foran på mange områder inden for telekommunikationsudstyr. Alle er jo bekendt med, at Jydsk Telefon-Akts kraftigt har medvirket til at sætte de internationale standarder for digital transmission af telefonsamtaler osv. Jeg er sikker på, at med det høje kvalitetsniveau, vi har i Danmark, er vi i stand til med udgangspunkt i dette direktiv at få mange millionordrer til Danmark. At vi samtidig måske vil få fremstillet en enkelt kedel til Vestkraft i Holland, er så en del af det, vi alle sammen kan få ud af det indre marked og den fælles samhandel. Fremskridtspartiet kan anbefale direktivet.

Larsen-Ledet (RV):

Der er på det foreliggende grundlag fra dansk side givet udtryk for en vis betænkelighed vedrørende direktivforslaget. Man siger, at det er for bureaukratisk, og at der er for lange tidsfrister, og man stiller spørgsmålet, om private virksomheder skal kunne deltage.

Direktivforslaget skal nu nærmere granskes, men grundlæggende vil det efter radikal opfattelse være positivt med en stærkere konkurrence over grænserne. Det er en udfordring, som er inspirerende for alle medlemslande i EF. I den fagre ny verden bliver det sværere og sværere at hygge sig i smug. Alligevel skal de fælles regler jo selvfølgelig være administrerbare, vi skal kunne leve med dem. Det er det, vi vil kigge på i direktivforslaget.

Lysholm Christensen (KRF):

Denne redegørelse bygger som bekendt på Rådets direktivforslag om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for områderne vand, energi og transport samt telekommunikation. Disse områder har hidtil været fritaget for den almindelige offentlige udbudspligt i henhold til EF-traktaten; dog var afgrænsede områder ikke fritaget. Dette direktivforslag er med til at realisere det indre marked i 1992.

Kristeligt Folkeparti anbefalede i sin tid at stemme for EF-pakken, og det gjorde vi med den klare begrundelse, at jo flere tekniske handelshindringer vi får fjernet, jo bedre er dansk erhvervsliv stillet, og jo flere kommer i arbejde.

Men det er klart, at konkurrencen er tosidig, og nogle gange vil danske arbejdsopgaver tilgå udenlandske konsortier, hvor det af hensyn til beskæftigelsen havde været bedst, at de var tilgået et dansk firma. Jeg har dog tiltro til, at danske virksomheder forstår at udnytte de nye muligheder og på denne måde får flere ordrer hjem, end de må afgive til udenlandske virksomheder.

Jeg vil med disse korte bemærkninger takke ministeren for redegørelsen.

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Det er karakteristisk for debatten, at stort set alle i grunden er positive over for det, som er direktivets indhold, nemlig at der inden for det meget store område, som hedder offentlige indkøb, gives mulighed for en mere fri konkurrence EF-landene imellem. Det mener jeg egentlig at stort set alle har sagt noget positivt om. Det er jo et område, hvor man kan sige at forbrugerne skal betale i den sidste ende, og vi ved, at konkurrence er et effektivt middel til at få skabt billigere priser.

Forholdet er jo, at mere end 80 pct. af offentlige indkøb, taget inden for EF-området som helhed, i dag er baseret på nationale leverandører. Det er en langt større procentdel end den, man kender inden for den normale, frie varehandel, og derfor minder dette område om, at der er nogle blokeringer på den ene og den anden måde, ikke så meget af industripolitisk karakter, men mere noget, man kan kalde rendyrket protektionisme. Derfor er det meget glædeligt, at vi nu langt om længe får fat i de mange direktiver, der har med offentlige indkøb at gøre. Det er helt klart en fordel for et lille og me-

[Industriministeren]

get åbent land, som Danmark er det, idet vi oftere giver mulighed for, at de andre EF-leverandører kan komme ind i dansk offentligt indkøb, end man ser tilsvarende i udlandet.

Lad mig nævne en sag, som jeg mener netop er et vældig godt eksempel på dette, og som hr. Behnke også var inde på: Vestkraft, hvor en fransk leverandør blev accepteret, fordi han nu kom med det billigste tilbud. Det skal sidestilles med, at når franske elværker indkøber nye kedler, beder de ét selskab om at byde på det, og det er til alles forbavselse nok et fransk selskab. I Vesttyskland er det normalt sådan på det samme område, at tyske elværker beder om to leverandører – det er dog lidt mere konkurrence. Interessant er, at begge de, der bliver indbudt til at deltage i en sådan tilbudsgivning, er tyske leverandører.

Det er klart, at det er et kæmpeproblem for danske virksomheder, at de ikke kan få anledning til at få udvidet deres marked, for netop det danske hjemmemarked er for lille. Det er sådan set, hvad jeg mere generelt ville sige, og jeg føler, at her kan alle nok være enige.

Hvordan sikrer man så, at danske virksomheder får adgang til de andre markeder, spørger hr. Ivar Nørgaard. Ja, det er ikke så meget en opgave for den danske regering som en opgave for Kommissionen i henseende til den konkrete udformning af dette direktivforslag i sidste ende. Jeg mener i og for sig, at kommissæren for konkurrence hidtil har vist stor styrke i at følge, at den fri konkurrence, jf. Romtraktatens bestemmelser, bliver overholdt de steder, hvor der er gennemført direktiver. Her føler jeg, at der er tale om, at vi fuldt ud kan støtte os til de holdninger, der er i Kommissionen.

Hvordan sikrer man sig så – spørger hr. Ivar Nørgaard videre – at danske virksomheder kommer ind? Ja, nu kan de altså få adgang efter de nye regler.

Hvordan sikrer vi os så, at de også er konkurrencedygtige? Ja, det er jo det, det handler om, når vi snakker generel økonomisk politik her. Spørgsmålet drejer sig om at tilrettelægge en generel økonomisk politik således, at de danske virksomheder får mulighed for at køre med et sådant omkostningsniveau, at de virkelig har overskud til at foretage produktudvikling, således at de kan gøre sig stedse mere konkurrencedygtige. Det er det, vi diskuterede stort set alle de andre dage, og som jeg derfor ikke skal komme nærmere ind på.

Det er rigtigt, at der nok er for stor kapacitet i de virksomheder, som leverer til disse områder, og konsekvensen – dér er jeg ganske enig med hr. Ivar Nørgaard – vil være, at noget af denne kapacitet falder væk. Regeringens holdning ligger meget tæt på den holdning, der er i det danske erhvervsliv, nemlig at dansk erhvervsliv stillet over for ligelig konkurrence med hensyn til at få markedsadgang meget nemt vil kunne klare sig. Det er erhvervslivets holdning: Giv os bare mulighederne, så skal vi nok klare os over for de andre! Jeg mener i og for sig, at i denne udtalelse ligger der formodentlig primært det, at danske virksomheders kapacitet forhåbentlig i denne konkurrence kan bevares relativt bedre end f.eks. fransk, italiensk eller spansk kapacitet, som måske ikke helt har det moderne tilsnit, som den danske kapacitet findes i.

Hr. Ivar Nørgaard spørger videre om det andet problem, som vi har diskuteret i Markedsudvalget, nemlig spørgsmålet om overholdelse af nationale overenskomstvilkår.

Dette er ikke i dag reguleret efter EF-lovgivningen. Jeg mener ikke, at Danmark skal tage initiativ til at få ændret EF-lovgivningen til, at dette automatisk bliver bygget ind. Jeg ved, at der har været et vist tiltag i Parlamentet; bl.a. i bygge- og anlægsgesetz var der ved Parlamentets behandling et ønske om at trække det den vej omkring. Men som jeg tidligere har haft lejlighed til at redegøre for i Markedsudvalget, mener jeg i og for sig, at EF-retten på dette område er meget klar, nemlig at EF ikke sætter nogen bestemmelser ind på dette område. Det er overladt til national suverænitæt at forlange det, hvis man i øvrigt er enig om det; så overholdelse af overenskomstmæssige vilkår er slet ikke et EF-spørgsmål. Det har vi ikke i dag i den danske lovgivning.

Spørgsmålet om, hvorvidt vi skal have det, skal jeg ikke gå dybere ind i. Hr. Ivar Nørgaard er fuldt ud klar over, hvordan regeringens holdning er. Vi har fra regeringens side lagt afgørende vægt på at forhandle dette spørgsmål med arbejdsmarkedets parter. Det ville forbyde mig, hvis Socialdemokratiet ikke havde den samme holdning. Her afventer vi altså endnu nogle klare signaler.

Hr. Holger K. Nielsen kom ind på den meget interessante problemstilling, hvorvidt udviklingskontrakter, som jo er et spændende industripolitisk instrument, i virkeligheden ikke vil

[Industriministeren]

blive overflødige i forbindelse med et direktivforslag som det, vi her taler om. Det vil det efter min mening ikke. Der ligger jo primært i en udviklingskontrakt, at man i den offentlige sektor har behov for et nyt produkt under en eller anden form. Man definerer dette og udbyder det så eller træffer direkte en aftale med en eller flere virksomheder om at udvikle det pågældende produkt til den offentlige sektor. Det vil ikke blive forhindret under nogen form. Det er i alle lande et forholdsvis almindeligt industripolitisk instrument. Det er forholdsvis lidt udviklet i Danmark.

Problemet opstår, hvis man i forlængelse af, at man har fået et sådant produkt udviklet, på national basis vil fastsætte krav om, at man skal købe udelukkende det. Så er der et problem, for her er det ganske rigtigt, at hvad enten området er DSB, Scandia, miljø, energi eller Danop eller andre, kommer vi over i den anden problemstilling, som er spørgsmålet om fri konkurrence.

Så er der måske nogle – og sådan opfattede jeg næsten hr. Holger K. Niensens spørgsmål – som vil sige, at det er overflødigt at lave udviklingskontrakter. Nej, det er det ikke, for det, som en udviklingskontrakt giver, er jo altså en mere eller mindre betalt produktudvikling, hvorved virksomheden får opbygget en viden omkring en teknologi eller et produkt, som gør den i stand til i højere grad at konkurrere med de udenlandske virksomheder. Derfor mener jeg stadig væk, at det er et afgørende instrument, og det er da interessant, at når vi har industripolitiske debatter, er det et af de instrumenter, som der er rimelig enighed om at vi bør tage i anvendelse i stigende omfang.

Oppositionen har hæftet sig meget ved de negative sider, altså at vi ikke kan bevare nogle særforanstaltninger for de danske virksomheder. Jeg vil sige, at her har vi altså denne dobbeltsidighed, der er i det, at hvis vi gerne vil have adgang til de andre markeder på lige konkurrencemæssige vilkår, kan vi altså ikke opretholde en masse særstandpunkter eller en særstilling for danske virksomheder her i landet.

For at afslutte vil jeg sige, at jeg bestemt mener, jeg kan sige på regeringens vegne, at disse problemer kan vi nemt leve med, for danske virksomheder har aldrig været syltet ind i subsidier i det omfang, vi har set i udlandet. Den mere rene konkurrence, vi sådan forholdsvis bredt

her i Folketinget jo er enige om, bliver der i stedse stigende omfang plads for, råderum for, med gennemførelsen af dette direktivforslag.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det drejer sig udelukkende om et kort spørgsmål vedrørende de samtaler, regeringen har med arbejdsmarkedets parter om, hvorvidt man skal stramme den danske udbudslovgivning op.

Jeg vil godt konkret spørge ministeren: Hvornår forventer regeringen at disse samtaler er afsluttet, således at regeringen kan give sit bud på, om der vil være behov for at stramme den danske udbudslovgivning op?

Ivar Nørgaard (S):

Jeg har først en bemærkning til Venstres ordfører, hr. Niels Anker Kofoed. Det er en misforståelse, hvis man tror, at Socialdemokratiets holdning er, at vi skal kræve, at danske overenskomster skal gælde overalt i verden. Det har vi ikke sagt.

Vi har sagt, at når man udarbejder tilbud, skal der som minimum gælde de overenskomstvilkår, der eksisterer i det land, som er udbyder – som minimum. Hr. Niels Anker Kofoed nævnte Portugal. Det vil sige, at hvis danske entreprenører konkurrerer om en licitation i Portugal, skal betingelserne som minimum indeholde portugisiske overenskomstvilkår. Men det betyder altså ikke, at det skal være portugisiske lønninger. Det skal bare være som minimum.

Jeg vil sige til ministeren vedrørende den sag, at der er ikke nogen tvivl om, hvad den ene part på arbejdsmarkedet mener om det, så det behøver ministeren ikke at holde mange møder om. Det ved vi godt. Men regeringen er jo nødt til at tage stilling, hvis der er forskellige holdninger hos de to arbejdsmarkedsparter.

Jeg mener, det vil være ødelæggende for den stabilitet, der er på arbejdsmarkedet, hvis man fra regeringens side tøver med at fastslå, at også når der er tale om offentlige udbud, altså regeringens egne udbud, statens egne udbud eller kommunale og amtslige udbud, vil man sikre, at de, der giver tilbud, overholder danske overenskomstvilkår. Jeg synes, det burde være et minimalt krav til en regering, der er stolt af, at vi har ordnede forhold på det danske arbejdsmarked.

[Ivar Nørgaard]

Jeg synes, at ministeren er lidt vel optimistisk, når han udtaler, at han går ud fra, at danske virksomheder vil kunne fastholde den kapacitet, som alle ved er for stor i Europa. Vi har som bekendt lige haft Storebæltsprojektet på tegnebrættet, og vi ser, at det ikke sådan uden videre var danske virksomheder, der løb af med sejren. Tværtimod ser det ud til, at det er udenlandske virksomheder, der kan klare de fleste af disse opgaver. Derfor er det nødvendigt med en erhvervs politik, der sikrer, at danske virksomheder er konkurrencedygtige.

Jeg er glad for ministerens svar vedrørende udviklingskontrakter, for det er helt åbenbart, at hvis man fortolker det så vidt, som hr. Holger K. Nielsen gør, vil man ikke kunne bruge danske statsmidler til enkeltforetagender til udviklingskontrakter, der skulle ende med, at der blev givet tilbud ved en dansk licitation. Jeg håber, at ministeren vil fastholde den fortolkning og få tydeliggjort det, når direktivet endeligt skal vedtages.

Holger K. Nielsen (SF):

For lige at få klargjort spørgsmålet om udviklingskontrakterne – for jeg tror nok, at der er en lidt uklar grænse mellem, hvad der er udviklingskontrakter, og hvad der er egentlig produktion –: Vil aftalen mellem DSB og Scandia-Randers om bygning af de nye intercitytog være ulovlig efter det her direktiv, eller vil den være tilladt? Det vil jeg godt have et rimelig klart svar på.

Det skuffede mig lidt, at ministeren slet ikke svarede mig på mine spørgsmål vedrørende oliepolitikken, for det er her, at jeg mener der er det helt store problem.

Jeg vil gå lidt vidt og sige, at jeg tror, det kan blive en bombe under den danske oliepolitik i Nordsøen og den danske undergrund, fordi det, så vidt jeg kan se, fratager os muligheden for i koncessionsvilkårene at stille krav om, at danske virksomheder kommer ind i tilstrækkeligt omfang.

Det gælder for det første i operatørvirksomheden, hvor det, så vidt jeg kan se, ikke bliver muligt at give Danop den særstatus, man har givet det i øjeblikket. Jeg vil godt helt konkret spørge, om det måske får konsekvenser i forhold til den tredje udbudsrunde, som man diskuterer i øjeblikket.

Men i hvert fald vil det, så vidt jeg kan se, være umuligt at give Danop den særstatus, det har i øjeblikket, og det bliver umuligt at stille krav om en dansk samfundsøkonomisk gavnlig udvikling, hvis det her bliver gennemført.

Det gælder for det andet krav om, at man skal have bygget ting på danske virksomheder, hvilket, så vidt jeg ved, Aalborg Værft i øjeblikket har meget stor gavn af. Jeg tror, at sådanne krav i fremtiden bliver helt umulige.

For os at se er det helt centralt, at vi i forbindelse med oliepolitikken, som bliver en meget vigtig del af dansk økonomi i fremtiden og af dansk energipolitik, har muligheder for her i Danmark at stille nogle erhvervspolitiske og nogle samfundsøkonomiske krav til koncessionsvilkårene.

Jeg synes, det er helt afgørende at få klarlagt, om en sådan koncessionspolitik, som tager udgangspunkt i danske samfundsøkonomiske hensyn, bliver mulig eller bliver ulovlig, hvis det her direktiv bliver gennemført.

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Hr. Holger K. Nielsen spørger først, hvornår regeringen forventer sine samtaler med arbejdsmarkedets parter afsluttet. Det er lidt svært at sige, for foreløbig har vi jo spillet ud og efter et møde med arbejdsmarkedets parter i Specialudvalget bedt om deres tilkendegivelser.

Hvis forholdene nu er sådan, som hr. Ivar Nørgaard siger – sådan måtte jeg forstå det – at i hvert fald den ene af arbejdsmarkedets parter, LO, ikke har nogen uløste problemer på dette område, kan jeg ikke forstå, hvorfor man ikke spiller tilbage og siger: Jamen vi har meget klart den og den holdning. Det har regeringen ikke modtaget. Vi har heller ikke modtaget noget fra DA's side. Nu kan jeg se, at der er en depeche på vej, så nu kommer det måske. Men vi mangler altså fra begge arbejdsmarkedets parter klare tilkendegivelser på dette område.

Med hensyn til det, hr. Ivar Nørgaard i øvrigt er inde på vedrørende dette, vil jeg sige til Tinget, at man ikke må glemme, at der ikke er noget akut problem. Det er efter min mening, ligesom om man fra oppositionens side søger at løse et problem, som man er meget bevidst om, ved først at sige, at nu er der et eller andet i EF-retten, som skal bruges til det. Og i næste omgang, da der efter regeringens opfattelse ikke er

[Industriministeren]

nogen problemer på det område, er det pludselig blevet til et stort nationalt problem.

Det er det jo ikke, hr. Ivar Nørgaard. Forholdene har ikke været lovreguleret, og det har i øvrigt – det er da min opfattelse – ikke givet anledning til de store problemer. Jeg har den fornemmelse, at arbejdsmarkedets parter måske tøver lidt, fordi der ikke er tale om et akut problem.

Så nævner hr. Ivar Nørgaard Storebæltskontraheringerne. Mig bekendt var alle de konsortier, der var prækvalificerede, blandinger af danske virksomheder og udenlandske virksomheder. Der er ikke nogen enkelt dansk virksomhed på dette område – specielt ikke vedrørende Østerrenden, i hvert fald til tunnelen – der har ekspertise til at klare en sådan sag. Det er der vel ikke noget mærkeligt i.

Den eneste grund til, at jeg nævner det, er i og for sig, at jeg igen vil at understrege betydningen af, at vi får større frihed til at operere på det åbne marked, fordi det vil skabe basis for, at danske virksomheder, som hidtil har været begrænset af det meget snævre hjemmemarked, på disse vigtige områder får mulighed for at operere på et hjemmemarked omfattende 320 millioner mennesker.

Hr. Holger K. Nielsen spørger videre: Kan DSB-Scandia-kontrakten ses i sammenhæng med dette direktivforslag? Jeg kender ikke detaljerne i det, men hvis DSB-Scandia-kontrakten går ud på, at nu skal DSB, uden i øvrigt at tilbyde at modtage leverancer fra andre, vedvarende købe de tog, som her er udviklet, tror jeg roligt jeg kan sige, at så går den ikke. Den form for eksklusivitet går ikke. At de kan lave en udviklingskontrakt om at fremstille prototyper og et vist antal, er der formodentlig ingen problemer i, men vedvarende at skabe eksklusivitet går ikke. Her mener jeg at der ligger nogle balancepunkter. De balancepunkter ligger der også i relation til offshoresektoren.

Nu har vi jo haft direktivforslagene i så kort tid. De er først kommet her for nylig, og vi har ikke haft lejlighed til at studere dem i de mindste detaljer. Men det er klart, at der bliver – det vil jeg da gerne sige – forhandlinger om dette direktivforslag, om spørgsmålet om at lave nogle afbalanceringer.

Jeg tror, det er helt sikkert, at intet land i EF vil fraskrive sig mulighederne for at lave meningsfyldte udviklingskontrakter, men de vil

samtidig forhåbentlig tilsige deres villighed til at åbne markederne for den frie konkurrence på dette område.

Hermed sluttede forhandlingen.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 11.43

Mødet genoptaget kl. 13.15

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Forhandling om EF 3:

Industriministerens redegørelse af 23. november 1988 vedrørende forslag til Rådets direktiv om retsbeskyttelse af bioteknologiske opfindelser.

(Redegørelsen anmeldt 23/11 88. Redegørelsen givet 23/11 88. Meddelelse om forhandling 23/11 88).

Forhandling

Ivar Nørgaard (S):

Det fremhæves i direktivforslaget, at bioteknologien vil få meget stor betydning for fremtidens industri og fremtidens samfund, at Japan og USA har gennemført patentbeskyttelse på disse områder, og at EF-landene vil sakke agterud, hvis ikke de gør noget lignende.

Der kan ikke sættes spørgsmålstegn ved, at bioteknologien allerede nu har stor betydning for den teknologiske udvikling og utvivlsomt vil være en af vækstsektorerne i fremtiden. Men det centrale spørgsmål er, om den foreslåede patentbeskyttelse, der går langt videre end den, der i øjeblikket findes for mikroorganismer, er af væsentlig betydning for Europas konkurrenceevne. Og dernæst, om de eventuelle økonomiske fordele kan retfærdiggøre patentering på de områder, som har en etisk og moralsk dimension.

Det ser ud, som om der i øjeblikket er størst erhvervsmæssig interesse for at indføre patentering på planteområdet. Argumentet for patentering er, at det private erhvervsliv ikke øko-